صاحب امتیاز ومدیر مسئول
ضیا کوله آلپ

یل - ۱ صای - ۲۷
نسخه‌سی ۱۰ غروشدر

کوچوک مجموعه

اداره‌خانه‌سی
دیاربکر
حکومت داژه‌سنده
ولایت مطبعه‌سی
تلغرافنامه: دیاربکر
کوچوک مجموعه

آبونه‌شرائطی
سنه‌لیگی: ...
آلتی آیلغی: ۲۰۰
غروشدر

۱۳۴۰
۲۳۸—۱۹۲۲

هفته‌ده برچیقار علمی، ادبی، سیاسی، اقتصادی مجموعه‌در

۲۸ ربیع الآخر سنه ۳۴۱ پازار ایرتسی ۱۸ کانون اول سنه ۳۳۸

یوقاریده ، اوغوش ، دائره‌سی مقابلی اولمق اوزره (دوغانلی) یاخود (کوش خانلی) تعبیرلریدر قوللانلدی . بو تعبیرلرك اساسی شودر : اوغوز ایلی (بوزاوق) و (اوچ اوق) قوملریله آریلدیغی کبی بوقوملرده اوچ اوغوشه آریلمشدر . فقط ، بو اوغوشلرك اسملری معلوم دکلدر . بو اسملر نه‌دن ایلریه ؟ کیمن مقاله‌لرده کوردیکه ترك زمره‌لری ده‌لرینك یاخود اونفوزلرینك اسملریله تسمیه ایدیلیرلر . اوحالده ، بو آلتی اوغوش ده‌لرینك اسملریله آدلاندیغنه‌دن ، هنوزلری شویله اولمق لازم کلیر :

بوزاوقلر : کوك خانلی ، آی خانلی ، یلدیز خانلی .

اوچ اوقلر : کوك خانلی ، طاغ خانلی ، دکز خانلی .

اونفوزلریله تسمیه ایدیلمشدر ، اسملری شویله اولمق لازم کلیر :

(١) دوغانلی (شاهین) ، قارقانلی ، طاوشانجیلی .

(٢) سونقورلی ، اوچ قوشلی ، چنربلی .

یوموکی اسملرك بعضیسی بوی اویل اسملری خالنده ، بوزاوقلرده بوزاوقلی ،

قارتال ، طاوشانلی ، سونقورلی ، چنربلی (دیار بکرده قاراجه داغده) ركوی)

ضیا کوك آلپ

غرب مسئله‌سی

٣

فقط ، بالتجربه آکلادیلرکه بو سیاه و قیرمزی عرقلر ذکا و هنرجه آشاغی اولدقلری ایچون بیاض رنکلی افندیلر اوقدر چوق ثروت قازانه‌میورلر . زراعتك وسنایعك بوکونکی شکلنده ایی برحاله اولمق ایچون یوکسك برمدنی سویه‌یه چیقمش اولمق لازمدر . بوکا بنا" خرستیان اولمادیغی حالده مدنی رجعیات پاشایان عالمکتارلردن مستعملکلر آرامنه باشلادیلر . بوکبی برلر آنجق اسلام عالمینه چین و ژاپون اولکه‌لرندن عبارت قالمشدی . فقط ، ژاپونیا ، چین کبی پوت پرست ملتلر وطنلرینی ، استقلالارینی سلاحله مدافعه ایتدکلری ایچون بونلره دوقونه مادیلر . اوحالده ، میدانده یالکز اسلام اولکه‌لری قالیوردی . ایشته آوروپالیلر بو اسلام مملکتلرینی بیلدکلری وسائل ایله مملکتلرینی ( ) ایتمکه باشلادیلر . آوروپالیلرك بو مقصدی اولدیغی حالده

عمله حالنه قوه وب تندی حسابلرینه جفتلکه رده.
قاریشدرده چالیشدیرمقدر. بوکون آدامزده
جفتلك صاحبی اولانلر هیچ پارین برانکلزك
رنجبری اولمه لمحمل ایده بیلیرلری؟
بوکون امجزده قاریشق صاحبی بولانلر
هیچ پارین برانکلزك عمله سی اولابیلن
خاطرلرینه کتیرلرمی؟ ایشته استقلالك
فائده ایدن. مستعمله حالنه کیرن اسلام
بورژوازی میدانه ایزم چیقمزده بایله حق
ظاهر. اونلرك حقنده پایلانلردن پاشقه
تورلو اوله بیلیرمی.

آوروپالیلرك ایکنجی اقتصادی اهمیتی ده
عمله لکلرندن چیقان محصولاتی اوجوزجه اوروپایه
کوتوره رك اوراده پایلاندیرمه لری. بو لرك مقابلی اقیر
فیناتلرله بزه صاتمقدر. بونك مقابلی بزه
صوك درجه آغیر اجرتله عمله لك ایتدیرمکدر
یعنی آلدیغمز اجرتك مجموعی بزی داری
اکمکیه بیله یه نهایت ایچیرمکدن.

مع مافیه برملکتك مستعمره حالنه قونولمق
تهلکه سی قارشیسنده مستعملك لکك تهلکه سی
لسبة کوچوك قالیر. مستعمره. آوروپالیلرك
اهالی سنیه قلوب اوطوردقلری اولکه لردر.
بو اولکه لرده کلوب اوطوران اوروپالیلره
(مستعمر) نامی ویریلیر. مستعمله کرده
یالکز مأمورلرله تجارلر بولونور. آوروپالی

رك اهالی بولونماز. بناءً علیه، جفتلیك استفاقی
ظاهراً یرلی خلقك النده قالیر. مستعمره ده ایسه یرلی
خلق شهر لردن و کویلردن فوفولور و حتی بعضا
بوحی بوتون اهالیرینه چالیشیلیر. مثلا اوسترالیا.
یکزه لاندا. قاپ برانغز مستعمره سیدر.
بورالرده یرلی اهالی عمومیتله چولکره طرد
ایدلمشدر. اوسترالیانك جنوبنده (طاسمانیا)
آدلی بویوك برآدا واردرکه انکلیز مستعمره
سیدر. انکلیزلر بو آداده یرلی طاسمانیالی
رقامه شماردر.

جاهیر متحده اراضیسنده وقنیه برانکلیز
مستعمره سی ایدی. جنوبی آفریقا برابیلیول
مستعمره سی ایدی. بورالرك صوکرادن
استقلالنه نائل اولدیلر. فقط، استقلال
قازانانلر یرلی اهالی، کل، اورایه کیدوب
یرلشن آوروپالی مستعمرلرلدی. چونکه
بعض چولکر مستثنا اولق اوزره یرلی اهالینك
میدانه ایزلری بیله قالمامشدر. قانادا
اولکه سی جاهیر متحده نك شمالنده برابر مستعمره سی ایدی. انکلیز بورالرینی ده
الکچره رك برانکلیز مستعمره سی شکلنه
قویدیلر. بوکون انکلیز مستعمره لری
عمومیتله استقلالنه دوغرو کیدیورلر.
فقط، برتمن آسیالیلره آفریقالیلره
آوسترالیالیلره اوقیانوسیالیلره برابده

چیقه‌جق ساعاتلر اولیدر. چونکه، بو مستعمره‌لر اوروپا اولکه‌سی، اولمدیکی مستعمره‌لر کبی اهالی‌نك قانلرینی شوبه‌سز دورسون، اونلرك اوروپالیلرك الندن قورتولمق چارهلرینی دوشونمکه باشلادیلر. بو حرکت، سیاسی اوروپا بوتون انسانیت ایچون بر بوك رفلاکت مذبدیر.

جهان حربندن صوکرا انکلیزلر اوزرینه بونانلیلرك مسلط اولدیلر. بونانلیلر، مورده، روم ایلیده، آدالرده پك فنا بر اشغال ترتیب ایتدیلر. استانبولده، آناطولو ده قطعیتله الرینه کچیردیلر. بونلرك مقصدی، کمالیزمی مستأصل ایدوب، ایچلرینه داخل، یالکز بونانلیلره مسکون مستعمره‌لر حالنه قوبمقدی. هاتا بونانستانده روم ایلیده آدالرده میلیونلرجه یاشایان مسلمانلر، بونلرك برچوغی اعاده رقسم ایدیلدیکی حالده بونانلیلر برچوغی، یالکز سیاسی وطندن دکل، اجتماعی وطندن ده محروم ایتمك ایسته‌یورلردی. چونکه مقصدلری وطنلرینی بر بونان یورتی حالنه قویمق، بر اوراده قوتحفظی الده ایتمکدن عبارت اولدیغی، بر قات داها موخواداری، بر قات داها شکر. اونلر موخواداری، بر قات داها شکر. انکلیزلر ایسه بوتون عثمانلی یوردینی هندستانی کبی، مصری بویوك برمستعمره حالنه قویمق ایستیورلرمش. مقصدلری ایران افغانستانی وتورکستانده برابر اوزره بوتون اسلام طاغی کتله‌لرینی ایچین زنکین برچینلك یاپمندی. بو امرده موفق اولدقلری ایچین اولدیمرده خلافتی، مشیخی، مکه شرافتی، حرمین شریفینی، عتبات مبارکه‌یی بنجاره کچرمکه چالیشدیلر. کویا بودینی مقامارده زور ایله جفری قوللر یاداماره‌لر بوتون مسلمانلری هیچ مقاومت کوستره‌مکسزین قولایجه اسارتلری آلتنه آله‌جقرمش! حالبوکه مقصدلری بوتون اسلام طاغنجه آنکلوساکسلدیغی ایچین یالنیده مصر ایله هندستانی ده فاتح ایلدیکلرندن. استانبول ایله عربستانی ایسه هیچ بر زمان ماندلری آلتنده قالمایه‌جقدر. ان نهایه یالنیده بونانستانی اوردولری ده کزه‌رك دوکولدیکی کبی مبارك وطنمزك هر کوشه‌لرینی ده دوشمانلرك ذیل وجودلرندن تمیزله‌یه‌جکدر.

مع مافیه وطنمزی عسکری استیلالردن قورتاردقدن صوکرادر. اوروپانك اقتصادی اسارتندن قولای قولای قورتوله‌مایه‌جغز. اقتصادی اسارتدن قورتولق ایچون اوروپالیلرك پایدیغی طرزده اقتصادی تشکیلاتلر یاپمق لازمدر. فابریقه‌لر، باتقه‌لر، شیمندوفرلر، ملکی تشکیلات الخ.

بعض کیمسه‌لر، مملکتمزك برزراعت یورتی اولدیغی ایچین هیچ بر صنایعه محتاج

اولمادیغی ادعا ایدرلر . حالبوکه بویوك صنایعه مالك اولمامق رجعیت ایچون قرون وسطا دوونده قالمق دیمکدر . زایسه ، کرك اقتصادیاتده ، کرك جغرافیه ، کرك علم وفنده تمامیله قرون اخیره حیاته کرمك ، یعنی عصری رجعیت اوائق مجبوریتنده یز . بوجبوریتك سببنی آشاغیدکی مبحثده کوره جکز .

ضیا کوك آلپ

قوموق ایلی

— ١٤ —

اورارتونك بکی قرالی (روزاس — روزا) سارغونك آثوریه تختنه جلوسنی [٧٢٢] اورارتویی عطالتدن قورتارمق ایچین تام ومناسب برفرصت عد ایتمش وروسیه کولتدن طوروس داغلرینه قدار براوده آثوریه تحکمندن بزار برسورو حکومتلرله آثوریه علیهنده اتفاقلر تورمنه باشلامشدی . روزاس جسیطاناق سیاستده موفق اولمش وآنزمان صوکرا آثوریه نك شمال وشمال غربی حدودنده بولنان عصیانلری براوده ازعاج ایدن اداره اشدی . روزاس قوموقلری ده آیاقلاندیرمغه چالیشدیغی حالده قیپچاق دانه مانمش ، فقط فرات غربنده کی موشقوری ، خاطیلری وحتی دها غربده کی تابالری متبوعلری علیهنه تحریك ایده بیلمشدی .

٧١٩ دن ٧١٥ سنه سنه قدار سورمش وشرقدن بارچه بارچه باش کلایوب شمال غربی به وباشقا براوده بایلمش ونهایت همان عمومی برشکل آلش اولان بوعصیانلر کرچه آثوریه یی چوق یورمشسه ده بنه باصدیرلمش وحتی بوچاریشمالر فرات غربنده کی هیئت بقایاسندن موشقو وقارغه میش پرنسلکلرینك قرالق لیسته سندن سیلنمسی ویرر آثوریه ولایتی حالنه کیرمسی انتاج ایلمشدی [١] .

بوایشلری آلهلندیرن روزاس سورمزدن [متبوع] ایله واسال [تابع] آراسنده کی بوغوشمالری اوزاقدن کوروبور فقط حالا دوغرودن دوغروبه ایشه قاریشمیوردی . سارغون بوفسادلری قاپناتمق یك ایی بیلیور وظالمامصرك سوریه ایشلریندهداخله سنه میدان وفرصت ویرممك ایچین ، اورارتویه چانه جق مناسب رآن یکلیوردی .

---

[١] ایشته خاطی وهیئت آمری بوزمادن اعتباراً اونونولمق باشلایور و قارغه میشك اوآنه قدار حکم ایتدیکی براوده بویله براوده آرامیلر براشدیر یلیور .